

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1.—, za vse ostale Din 16.—.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK III.

APRIL 1938

ŠTEV. 4

O bogastvu zavarovalnic

Tudi zelo pametni ljudje mnogokrat živijo v prepričanju, da so zavarovalnice kapitalistična podjetja, ki razpolagajo z brezmejnimi gmotnimi sredstvi. Eni sodijo tako zaradi velikih palač, ki jih gradijo zavarovalnice, drugi zopet po letnih zaključkih, ki izkazujejo milijone. A tako morejo soditi le ljudje, ki bistva zavarovanja ne poznajo. Vprašam samo: Kdo je bogataš, ali tisti, ki neko premoženje upravlja, ali pa tisti, ki tako premoženje poseduje? Vsakdo ve, da je bogataš slednji, upravitelju pa se dobro godi le v toliko, v kolikor je vesten, pošten in pravičen. Prav podobno tudi premoženje, ki ga izkazuje zavarovalnica, ni njena last v tem smislu, kot je graščina last graščaka. Ne. To premoženje je le zavarovalnici zaupano splošno dobro, ki je namenjeno izključno zavarovancem. Zavarovalnica je le hranitelj premijskih rezerv, ki se zbirajo iz vplačanih premij in so last zavarovancev, katerim jih mora zavarovalnica vrniti v obliki odškodninskih zneskov ali zavarovanih vsot, kadar nastopi zavarovalni primer. Pri požarnem zavarovanju mora plačati zavarovancu odškodnino, če je nastala požarna škoda, pri življenjskem zavarovanju pa mora izplačati zavarovano vsoto bodisi ob doživljenjskem zavarovanju bodisi ob prejšnji smrti koristniku police. Kakor hranilnice niso lastnice vlog, ki jim jih zaupajo vlagatelji, tako tudi zavarovalnica ni lastnica iz vplačanih premij nastalih premijskih rezerv, katere v glavnem tvorijo ono premoženje, ki ga mnogi pri zavarovalnicah ne razumejo. Razlika pa je v tem, da so hranilne vloge, če ni drugega dogovora, plačljive na zahtevo vlagatelja, zavarovalnica pa je dolžna plačati odškodnino ali zavarovano vsoto šele tedaj, ko nastopi zavarovalni primer.

Vsak vestni upravitelj odnosno hranitelj gleda, da zaupano mu premoženje umno in za pravega lastnika donosno upravlja. Zato zavarovalnica nalaga del zaupanih ji denarjev v gradnjo rentabilnih poslopij. V poglavje rentabilnosti pa spada tudi, da si preskrbi v lastni hiši cenene in ugodno ležeče poslovne prostore, ki bi jih morala v tuji hiši drago plačati. Ker obstoji to napačno mnenje, da so zavarovalnice brezmejno bogate, bi lastniki hiš zahtevali čisto neprimerne najemnine na škodo onega premoženja, ki ga zavarovalnica le hrani odnosno upravlja in za katerega vestno upravljanje je zavarovancem moralno in kazensko odgovorna. — Vsaj osrednje poslovanje zavarovalnice je navadno mogočnejše grajeno. To pa zopet ne zaradi razkošja, temveč da zavarovalnica tudi na zunaj kaže svojo moč in veljavo. Dandanes je že taka miselnost na svetu, da bi ljudje težko zaupali zavarovalnici, ki bi poslovala v kaki zakotni podrtiji.

Seveda pa vsaka dobro urejena zavarovalnica pazi, da gradi le taka poslopja, ki toliko ne sejo, da se v njih naložena glavica primerno obrestuje.

Mnogi so mnenja, da bi morale zavarovalnice iz zaupnega jim imetja dajati svojim zavarovancem posojila, kajpak po čisto nizki obrestni meri in sploh pod najugodnejšimi pogoji. Ta zahteva je postala posebno živa v času, ko hranilnice in posojilnice zaradi zamrznjenja vlog niso mogle dovoljevati posojil. Glede tega je pa treba vedeti, da je dovoljevanje posojil pri zavarovalnicah urejeno z Uredbo o nadzorstvu nad zavarovalnicami, po kateri more zavarovalnica le en del premijskih rezerv naložiti v posojila in to — poleg posojil na lastne življenjske police — le v hipotekna posojila. Ta posojila morajo biti vknjižena na prvem mestu nepremičnine in ne smejo presežati 35% prometne vrednosti dotične nepremičnine. Zavarovalnica, ki bi drugače ravnala, bi kršila zakon, a škodovala s tem lahko tudi svojim zavarovancem.

Solidna zavarovalnica pa pri podelitvi posojila ne upošteva samo zakonitih določb, temveč gleda tudi, da da posojilo le osebi, ki je dober in varčen gospodar ter že s svojim dobrim glasom jamči, da bo posojilo v redu odplačal. Pa tudi to jo mora zanimati, v kakšne namene se bo posojilo porabilo. Nikakor ne bi bilo prav, če bi zavarovalnica z zaupanim ji denarjem komurkoli omogočila špekulacijo. — Vse to so načela, ki jih vrli možje po naših zadružnih posojilnicah prav dobro poznajo in razumejo.

Zavarovalnica je dalje dolžna skrbeti, da se vse njeno premoženje primerno obrestuje. Premije v življenjskem zavarovanju so n. pr. poleg drugih činiteljev kalkulirane tudi na gotovi višini obrestne mere. Če obrestna mera ne bi dosegla določene višine, bi bilo treba povišati premije. Zato more samo tisti, ki o zdravem zavarovalstvu nima nobenega jasnega pojma, trditi, kakor da bi lahko zavarovalnice dajale posojila po 2 ali 3%.

Zapomnimo si: le zavarovalnica, ki se drži spredaj povedanih načel — in teh se mora držati vsaka prava zavarovalnica — nudi zavarovancu polno jamstvo, da ne bo nikdar doživel razočaranja. Ker se v preteklosti teh načel nekatere zavarovalnice niso držale, so tudi žalostno propadle na veliko škodo našega narodnega gospodarstva.

Dober nasvet. Pavlin: »Pomislil! Imam psa, ki me zavoha na dva kilometra daleč. Kaj praviš k temu?«

Peterlin: »Hm, kaj bi rekel! Okoplji selc

Postani ud Mohorjeve družbe — najstarejše slovenske ljudske književne družbe!

Gornjo rešitev februarske nagradne zlogovnice nam je poslalo veliko število naših vnetih reševalcev. Izmed njih so bili za knjižne nagrade izžrebani:

Brunet Jože, Ljubno ob Savinji 72;
 Ramovš Viktor, delavec, Mala vas 43, p. Ježica pri Ljubljani;
 Notar Jera, posestnica, Dobje 4, p. Poljane nad Škofjo Loko;
 Štrukelj Milan, dijak, Borovnica št. 15;
 Ivanc Marija, Ljubljana, Florijanska ul. 10;
 Perko Ivan, župnik, Smarjeta pri Novem m.;
 Kovač Franc, delavec, Šoštanj, Grajska 9;
 Pirnat Leopold, šofer, Zg. Gameljne 16, p. Št. Vid nad Ljubljano;
 Fermé Gothard, župnik, Nova Stifta, p. Gornji grad;
 Škof Leander, dijak, Ljubljana, Korytkova ul. 26, I. nadstropje.

Naštetim pošljemo do konca meseca marca vsakemu po eno lepo vezano slovensko knjigo.

*
 Pripomba: Nekateri želijo, da bi vedno objavljali cele rešitve zlogovnic in ne le končne rešitve. Uredništvo tej želji žal ne more ustreči, ker bi zaradi omejenega prostora morale potem izpasti druge bolj zanimive stvari.

Opozorilo!

Bergant Adolf, Ljubljana, Mala čolnarska 7, ni več zastopnik Vzajemne zavarovalnice, oddelka »KARITAS«, in nima pravice niti sprejemati novih članov niti kasirati denarja!

»KARITAS«
 posmrtninsko zavarovanje,
 Ljubljana.

Zahvala

Podpisana Bežjak Terezija, Pekre pri Mariboru št. 65, se zahvaljujem zavarovalnici »KARITAS« za kulantno izplačilo dvojne zavarovalne vsote, katero mi je izplačala ob smrti mojega moža, ki se je smrtno ponesrečil pri razkladanju drv.

Pekre, dne 12. februarja 1938.

Bežjak Terezija I. r.

Trgovci! Ogllašujte v »Naši moči«

Lesce plugi

okopalniki, osipalniki, izruvači za krompir in brane najnovejše izdelave zelo poceni.

Naročila pošljite na naslov:

LESCE PLUGI - Ljubljana, Sv. Petra c. 60. Sprejemajo se zanesljivi krajevni zastopniki.

Ne vemo ne ure ne dneva ...

V sadnjem času je »KARITAS« izplačala cele zavarovane vsote ob smrti sledečih članov in članic:

- Smon Anton, Podgorje 74, Slovenjgradec;
- Ivančič Marija, Dravinjski vrh 36;
- Kaneler Anton, Slivniško Pohorje 16;
- Požgan Marija, Sv. Kungota 5, Hajdina pri Ptuj;
- Racek Jožef, Maribor, Miklošičeva 2;
- Turnšek Jera, Maribor, Mlinska 40;
- Kumer Antonija, Podvin 54, Polzela;
- Vesel Cecilija, Gora pri Sodražici 18;
- Doblšek Matija, Ravne 136, Soštanj;
- Karneža Neža, Stogovci 8, Ptujška gora;
- Zgajnar Janko, Gabrice 11, Št. Janž na Dol;
- Tehovnik Marjana, Zg. Senica 20, Medvode;
- Škorja Jožef, Ojstro 29, Laško;
- Oblak Alojzija, Maribor, Kralja Petra c. 11;
- Gibičar Stefan, Korovei, Cankova;
- Debeve Frančiška, Ljubljana, Gosposvetska 18;
- Gunčar Josip, Kranj, Tyrševa 2;
- Anžel Alojz, Ptuj, Mestni vrh 54;
- Pristovnik Anton, Sojek 3, Vojnik;
- Gorenc Marija, Ljubljana, Trnovska 10;
- Bremšak Katarina, Gmajnica, Komenda;
- Uršič Janez, Četena Ravan 4, Poljane nad Škofjo Loko.
- Grošelj Marija, Sevnica 92;
- Lavrinc Janez, Puštal 4, Škofja Loka;
- Oman Lucija, Podkoren 32, Kranjska gora;
- Mere Jera, Gruškovje 36, Podlehnik;
- Krampl Antonija, Zg. Gortina 9, Muta;
- Čerče Marija, Maribor, Smetanova 22;
- Lindič Terezija, Sv. Vrh 24, Mokronog;
- Sotlar Alojzij, Vevče 18;
- Camar Anton, Loka 7 pri Zidanem mostu;
- Zarn Terezija, Kalce 5, Krško;
- Novak Lovro, Stopno 18, Makole;
- Kočar Katarina, Jesenice, Ruadov trg 1;
- Mermolja Ivan, Ljubljana, Bolgarska 17;
- Prašnikar Marija, Glince, c. XVII. št. 15, Viš-Lj.
- Čuk Katarina, Zaplana;
- Potisk Neža, Zg. Laze 7, Studenice;
- Lutman Andrej, Maribor, Tržaška 8.

Na posledicah nezgode je umrl Beznak Franc, Pekre 65, Limbuš, zato je »Karitas« izplačala dvojno zavarovalno vsoto.

V februarju 1938 je pristopilo v »Karitas« novih zavarovancev.

1030

»KARITAS«.

Pesem polja

je ganljiva zgodba naše kmečke zemlje in njenih ljudi. Iz nje veje čar pristnega slovenskega življenja in občutja. Knjižica, ki jo krasi lepa dvobarvna slika, stane 10 din s poštnino vred. Naročajte jo na naslovu: Urednik »Naše moči«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

Nasveti in navodila, kako uspešno uporabljamo najrazličnejša sredstva za čiščenje oblek in drugih predmetov v gospodinjstvu, so vsaki gospodinjji nujno potrebna. Zato si nabavite za 3 din knjižico »Praktični nasveti gospodinjic«. Plačljivo tudi v pisemskih znamkah. Naroča se pri upravi »Vigredi«, Ljubljana, Masarykova cesta 12, Vzajemna zavarovalnica

21

Posojilnice poživiljene

Zamrle vloge se odtajajo.

Gotovo je eden največjih dogodkov zadnjih tednov veselo dejstvo, da začno znova delovati kmečke posojilnice. Šest let in pol je trajala denarna kriza in povzročila, da so zamrzle skoro povsod vloge po posojilnicah. Ljudstva se je prišlo nezaupanje, ko je videlo, da svojih prihrankov ne more dvigniti kot bi bilo potreba. Trpeli so pri tem vlagatelji, ki so v resnici potrebovali denarja, trpeli so tisti, ki jih je navdajal strah, da bi bile vloge izgubljene, trpeli so voditelji posojilnic, ki so se morali tako rekoč boriti s potrebnimi in s preplašenimi vlagatelji. Sedaj bo tega trpljenja konec, sedaj je nepotreben vsak strah. Gotovo je, da noben vlagatelj ne bo izgubil nobenega dinarja pri posojilnicah, ki so imele nalozhen denar pri Zadrulni zvezi, gotovo je, da bo postopoma popolnoma obnovljen obtok denarja in bodo oproščene od dosedanjega zamrznjenja vse hranilne vloge.

Poštna hranilnica je dovolila v ta namen posojila posojilnicam proti zastavi tistih terjatev, ki jih imajo posojilnice proti Privilegirani agrarni banki iz oddaje kmečkih dolgov. Zastavijo tudi obveznice, ki so jih dobile posojilnice od države kot odškodnino za oddane kmečke dolgove. Tiste posojilnice tedaj, ki so imele ves denar v kmečkih dolgovih, dobe denar za izplačevanje vlog od Poštne hranilnice preko svoje zveze. Tiste pa, ki so nalagale denar pri Zadrulni zvezi, dobe denar od Zadrulne zveze v Ljubljani, kateri je data na razpolago dravska banovina 63 milijonov. Te si je banovina izposodila pri Poštni hranilnici z namenom, da zagotovi likvidnost kmečkih posojilnic. Iz teh posojil je prejela Zadrulna zveza za kmečke posojilnice v zadnjih štirih tednih 130 milijonov dinarjev. Te vsote zadostujejo za postopno oprostitve vlog. Pri meni posojilnici bo šlo hitreje, pri drugi počasneje, ker niso vse v enakih okoliščinah, šlo bo pa povsod.

Naloge naših kmetov.

Nezaupanje, ki je dosedaj vladalo, mora sedaj izginiti. Če je imelo poprej videz upravičenosti, je sedaj čisto neupravičeno. Dolgo je trajalo, preden je prišlo do novega obtoka denarja po naših posojilnicah in zato je razumljivo, da je marsikdo bil nezaupljiv. Toda sedaj je treba pre-

Ludovik Puš:

Usi smo iz kmeta

Veste, kako je zapisano v knjigi, ki popisuje minule dni slovenskega naroda? Takole: »Edino slovenski kmet je s svojo žilavo vztrajnostjo in priloženo konservativnostjo ohranil Slovincem ozemlje, na katerem so se do danes obdržali... V političnem življenju imajo kmetje, ali kar je že skoraj isto, Slovinci... pasivno vlogo. (Milko Kos, Zgodovina Slovincem str. 207.)

Tako pravi zgodovina, ki dejstva ne izvija iz trte, marveč vsako stvar postavi takšno pred človeka, kakršna je v resnici bila. Torej: vsi drugi stanovni so utonili v tujem morju. Plemič že zdavnaj, saj pristnega domačega plemstva Slovinci sploh nismo mogli imeti, ker se je vse ponemčilo, še preden je dobilo »plavoc kri. Za plemičem je šlo ostalo: višji duhovnik, meščan, uradnik, valpet. Komaj je zlezal iz slovenske kmečke hiše na vidnejše mesto, je že pozabil na svoj rod in svoj jezik. Samo kmetje so bili in ostali Slovinci. In če smo danes Slovinci še pod božjim soncem, se moramo vsi brez razlike in izjeme zahvaliti kmečki hiši in bi nihče med nami tega nikdar in nikoli ne smel niti za trenutek pozabiti.

Pravijo, da se zgodovina v nekih ozirih ponavlja. Kako bi se ne, saj jo oblikujemo ljudje, ki smo v bistvu enaki sedaj kakor pred tisoč in dva tisoč in več leti! In res se ponavlja. V tem namreč, da bi danes skoraj dobesedno lahko zapisali oni zgoraj navedeni stavek... »Slovenski kmetje, ali kar je že skoraj isto, Slovinci...« V resnici smo mi le še na kmetih v strnjeni vrsti Slovinci, povsod drugod se vrste redčijo — kakor nekdanj.

Če hodiš po naši lepi zemlji, marsikaj doživiš. Oni dan sem sredi ponosne Gorenjske, kjer so nekoč brižinski škofje stolovali, stopil na postaji po karto. Pa zaslišim, da pristen slovenski človek noter v okence ponavlja: »molim«. Kako to, si mi-

magati vsako nezaupanje. Večina teh posojilnic je čisto kmečkih posojilnic. Zrastle so iz naše vasi in delece za kmeta. Zalibog bo kmet vedno potreboval posojila. Dobil jih bo po nizki obrestni meri le, če jih bo iskal v domači posojilnici. Zato pa je potrebno, da tudi ves kmečki privarčevani denar priteče v domačo posojilnico. Če ustanovitelji prvih posojilnic na kmetih so postavili načelo: Kmečki denar v kmečke posojilnice. In to velja še danes, če hočemo govoriti o zavednem kmečkem stanu. Denar, ki teče v mesto, ne oplojuje več kmečkega gospodarstva, ampak mestno.

Sedaj pa, ko je obnovljen obtok po posojilnicah, naj priteče zopet vanje ves denar, ki je na kmetih. Kaka škoda, če ostaja doma v skrinjah na razpolago tatovom, namesto da bi bil varno shranjen v blagajnah posojilnic, ki so zoper vlomsko tatvino zadostno zavarovane pri Vzajemni zavarovalnici.

Razume se, da so nove vloge vedno izplačljive. Neso pa seveda tudi primerne obresti.

Polagoma pa gotovo!

Nikoli ni noben denarni zavod držal vsega denarja v svoji domači blagajni. Denar mora v posojila in naložbe, da nese obresti, ki jih hočejo vlagatelji. Zato tudi noben denarni zavod na svetu ne more takoj izplačati vsem vlagateljem vseh vlog. To tudi samo po sebi ni potrebno. V rednih razmerah dviga namreč le tisti, ki denar rabi. Mi prihajamo sedaj v redne razmere. Zato bodo tudi naše posojilnice lahko tistim, ki so v potrebi, postregle. Ker pa je ta doba nezaupanja rodila marsikakega sitneža in marsikakega nasilneža, zato bodo posojilnice oproščale vloge od zamrznjenja postopoma. Vsaka si bo po svojih razmerah napravila načrt in po njem izplačevala. Niso vsi kraji in vse razmere povsod enake. Počasi bo vedno več vlog prostih in v dohlednem času bo prosto vse. Čim prej se pa bodo ljudje navadili, da posojilnice zopet mirno delujejo, tem prej bo prišlo do popolne prostosti. Vsi preudarni ljudje po deželi naj bi sedaj s svojim vplivom pomagali, da pride hitro do polnega pomirjenja. To bo v korist vsakemu kraju in v korist celemu kmečkemu stanu.

Glavno je pač, da se lahko z gotovostjo reče, da je denar varen in kdor ga res potrebuje, ga že sedaj more dobiti.

slim, da ta človek na tem mestu »molim«, namesto da bi prosil? Pa mi je takoj postalo jasno: mlad, zelen uradnik z juga je bil za okencem in se je ošabno košatil s svojim materinskim jezikom, slovenski izobraženec pa se mi je zdel pred njim kakor njegov hlapčič. Nič drugega mi tedaj ni šnilo v glavo, kakor da jih ta pred okencem (ne oni za njim!) zasluži pet in dvajset — druge pomoči mu itak ni!

Vozim se z železnico po štajerski deželi. Sopotnik se pogovarja z damo. Poznalo se mu je, da je pristen Slovinc in vendar sta ves čas govorila »jugoslovensščino«, ker je bila dama očividno Hrvatka ali Srbkinja. Sem si mislil: naj bo, drugače bi se morda ne razumela lahko. Pa ti pride sprevodnik in je dama z njim kar dobro slovensko govorila; iz poznejšega razgovora se je videlo, da je že mnogo let v Sloveniji. Bo kdo rekel, da olika tako zahteva. Jaz pa pravim, da olika pa tudi narodnostni ponos veleva, da na slovenski zemlji govoriš s človekom ki zna naš jezik, po slovensko — drugače kažeš javno, da si hlapec. Ta gospod je bil iz »boljših« krogov, še ne dateč od kmečke prsti...

Vozim se nazaj po isti progi. V voz pride družina mladih gospodičen — tudi iz »boljših« krogov. Govorijo nemški. Vsem se je na izrekli videlo, da so slovenske krvi, razen ene edine. Spet sem jih opravičeval: olika zahteva, da z Nemko nemško govore, ker ne zna slovensščine. Pa se izkaže, da zna tudi Nemka dobro slovenski, čeprav nekoliko trdo. Od slovenskih gospodičen je olika zahtevala, da po nemško govore z edino Nemko, a zanjo predpisi olike na slovenski zemlji niso veljavni.

Rekli boste: staro pesem prepevaš, prijatelj! Obrabljena je že in bo prav, če nehaš.

Ni tako. S temi zgledi, kakršnih bi lahko še

naštel, hočem povedati resnico, da se naša slovenska zgodovina ponavlja. Vse, kar zleze malo proč od kmeta, se nam Slovincem kmalu zgubi v nekem prečudnem svetovnjaštvu, pri katerem je časti in spoštovanja vredno le, kar je tujega, domače, slovensko je samo tarnanje o naši majhnosti in revščini. Le kmet je — kot nekoč — zvezan z zemljo, ki je slovenska; le kmet zato narod ohranja v jeziku, veri, izročilu, pesmi, navadi. Toda kmet je kakor nekda v tej borbi osamljen — zraven tega mu pa preti še gospodarsko propadanje. Zato se že tudi on maje. Ali smo vsi Slovenci skup že kdaj resno premislili, da smo v tisoč letih zaradi takšnih razmer izgubili dve tretjini svoje zemlje? In če se zgodovina ponavlja v odujivti izobraženejših slojev od kmeta, kdo nam jamči, da se ne bi ponovila tudi v izgubi naše slovenske zemlje?

Kakšna je sveta dolžnost slehernega slovenskega človeka, ko bomo letos praznovali 20 letnico, odkar nam ni treba več biti nikomur sluga in hlapec?

Nedavno je bilo neke zapisano: »Mi vsi smo iz kmeta. Pri nas ne moreš videti nobenega uglednega gospoda, ne lepe gospodične ali samozavestne gospé, tudi od dela umazanega tovarniškega delavca ne, da se ne bi njegovih čevljev držala kmečka prst.« Mislim zato, da je naša edino prava pot tista, ki drži nazaj k našemu kmetu. Od najvišjega gospoda do zadnjega delavca bi morali vsi kreniti po tej poti in se z izvirom naše narodne moči strniti v eno samo močno narodno skupnost. Morali bi v korenini izpremeniti svoje mišljenje o našem kmetu; saj ima res marsikatero napako, ali v bistvu je trden in zdrav. Nikjer in nikoli bi ne smel biti ta živi vir, iz katerega teče iz vse zgodovine do danes naša narodna moč, predmet omalovaževanja, zapostavljanja, manjvrednosti... Nihče se ne bi smel več predrzniti, da bi označeval, kar je posebej vredno, zaostalo, omejeno, staromodno z izrazom »kmečko«. In nihče ne bi smel lahkomišljeno zapravljati na zgoraj opisani način in še na sto drugih načinov svete dediščine, ki nam jo je v žilavi borbi ohranil slovenski kmet. Mi vsi smo iz kmeta. Opustimo in zavrzimo svoj kozmopoliti-

NAVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

iz OKSFORDA močno in dobro izdelane

24 Iz belega platna brez ovratluka

17

iz FRENZA, trajne modne barve

26

iz TURINGA močne, športni vzorec

31

iz FINEGA POPLINA moderne barve in vzorec

38

TRIKO SRAJCE različnih modnih barv

40

Srajce iz lastne lovarne

Sternceki CELJE 85

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

zem, v kolikor nam je v škodo, in obrnimo svoje oči tja, odkoder smo — v slovensko kmečko hišo.

Dr. Alojzij Kuhar, Ljubljana:

Naše oči zrejo na Karavanke

Ne moremo in ne smemo reči, da so nas zunanje politični dogodki v zadnjih dneh meseca februarja prijetno dirnili. Pri tem ne mislimo na pomemben preokret v zunanji politiki Anglije, ki se je modro odločila za takojšnja pogajanja z Italijo, da odstrani napetosti na Sredozemskem morju. Tudi ne mislimo na razna druga prerivanja med veseljami, ki so prišla do krepkega izraza v velikem Hitlerjevem govoru dne 20. februarja. Mi mislimo na našo neposredno bližino, na srednjo Evropo, kjer leži in se razvija naša država, na severne meje naše domovine, ki se dotikajo velike nemške narodne celine. Tu so se v ostrih obrisih pojavili dogodki, ki nas kot državo in kot narod živo prizadenejo in ki so proti koncu meseca februarja ves severni del države zavili v kopreno resnične zaskrbljenosti.

Kaj se je zgodilo? Nič več in nič manj kakor to, da je nemška država, izvajajoč program narodnega socializma, ki stremi za tem, da bi čim več Nemcev spravil pod streho Nemčije ali vsaj pod kulturni vpliv nemškega naroda, po svojem najvišjem predstavniku jasno izpovedala svojo težnjo, da vzame pod svojo zaščito vse tiste Nemce, ki živijo ob njenih vzhodnih mejah, to je v Avstriji in na Češkoslovaškem in da v ta namen zahteva, da se hitlerjevskim organizacijam podeli popolna svoboda ureditve tako v Avstriji kakor v nemškem delu Češkoslovaške. Z drugimi besedami, Nemčija je z večjo težo pritisnila na svoje vzhodne meje in s tem dala javen izraz, da čeli, da se njen gospodarski, politični in kulturni vpliv razširi proti vzhodni Evropi vzdolž sinje Donave.

V Avstriji si je hitlerjevska organizacija takoj pomagala na noge in z obsežnimi manifestacijami pokazala, da je zelo močna in pripravljena program narodnega socializma zanesti po vsej Avstriji do skrajnih meja države. Torej čez vso Koroško in tudi slovenski del koroške zemlje. Torej do Karavank in do Slovenskih gor in do Slovenske krajine, koder teče državna meja Jugoslavije.

Nas bi notranjepolitični dogodki v Avstriji ne smeli vznemirjati. Avstrija je samostojna država

in si naj ureja svoje notranjepolitično življenje, kakor spozna, da je za njo dobro. In vendar so nas vznemirili. Odjek februarjskih dogodkov, ko so hitlerjevske kolone začele korakati po Štajerskem in Koroškem, je pokazal dovolj jasno, da ima naše ljudstvo silno dober politični posluh, kadar gre za njegove življenjske interese. Narodnosocialistično gibanje je v svojem bistvu najmočnejše nemško nacionalno in osvajalno gibanje, ki je kedaj kol v zgodovini zajelo nemški narod. Naše ljudstvo to ve, ali se te nesnice vsaj podzavestno živo zaveda. Ako torej zavladala narodni socializem v Avstriji, so koroški Slovenci, ki imajo v mednarodni pogodbi zajamčeno pravico do kulturne samobiti, izpostavljeni najbolj okrutnemu preganjanju od strani pokreta, ki niti priznati noče, da na Koroškem živi kdo drugi kot pa pristočravniki Nemei. Ali je čudno, če se naše ljudstvo in z njim vred vsa država vznemirja zaradi usode, ki preti naši narodni manjšini, in če nehote izraža željo, da bi narodni socializem v Avstriji ne zmagal? Toda še en drug razlog smo imeli, da smo pozorno prisluhli, ko se je začel po Avstriji razlegati krik narodnih socialistov. Od davnih časov smo sosedi nemštva. Korak za korakom v trdem, neenakem boju smo se jim umikali in jim prepuščali kos za kosom lepe slovenske zemlje. Nemštvo je pritisnilo proti Jadrani. Imelo je že izračunano, kdaj bo do njega prodrlo čez podjarmljeno slovensko zemljo, ki je danes bistveni del Jugoslavije. Po vsej Sloveniji tja do Trsta so že stali stebri za nemški most. Šele svetovna vojna je te račune, ki bi jih bili morali plačati Slovenci, prekrizala. Narodni socializem je obnova teh teženj. Obnova in stoodstotna okrepitev. Ali je čudno, če je po vsej severni meji naše države šel val zaskrbljenosti ob novici, da je narodni socializem zavladal na ogromnem ozemlju, kjer prebiva 75 milijonov ljudi, in da je ta ogromna politična, gospodarska in kulturna teža pritisnila na našo severno mejo, ko pa vemo, da bo silila dalje, dalje do morja in da je nobene mednarodne pogodbe ne bodo vzdržale, ako se počne valiti? Končno pa tudi nismo pozabili, da je že

Ali veste,

- da vsebuje človeško telo okrog 5 litrov krvi;
- da se je prva svetovna razstava vršila l. 1856. v Londonu;
- da je na svetu vsega nad 14 milijonov Judov;
- da je prvi pisalni stroj napravila tvrdka Remington leta 1873.;
- da rastejo najvišja drevesa (do 150 m visoka) v Avstraliji in se imenujejo eukalipti;
- da je sikstinska kapela v Vatikanu, sikstinska Madona pa v galeriji slik v Dresdenu;
- da se nahaja največja oljnata slika na svetu v tako imenovani palači dožev v Benetkah in da je to »Rajc, ki ga je naslikal v širino 22 m in višino 7 m slavni slikar Tintoretto;
- da traja ena runda pri boksarskih tekmah komaj 3 minute;
- da lahko da dobra krava na leto toliko mleka, da napravimo iz njega do 80 kg surovega masla;
- da je od petih znamenitih modrijanov Sokrata, Spinoze, Kanta, Schopenhauerja in Nietzscheja bil samo eden oženjen, namreč Sokrat, in še ta nesrečno;
- da vsebuje les iglastega drevja mnogo več vode kot les listnatega drevja;
- da so abecedo iznašli najbrž Feničani;
- da je v svetovni vojni pomrlo 13 milijonov ljudi;
- da je najmanjša država v Evropi Monaco, ki meri le 22 kv. km;
- da govori prebivalstvo sveta okrog 1000 različnih jezikov;
- da je španski pesnik Lope de Vega napisal 1500 različnih gledaliških iger;
- da je Napoleon potreboval le 12 let, da je napredoval od stotnika do cesarja.

SAMO POLOVICO KVASA? Ne, ker bi kruh ne bil dober. Prav tako je tudi pri kuhanju kave. Če hočete, da bo kava močna, okusna in tečna, je treba vselej dodati dobro mero Pravega Francka.

Duh po izpuhtevanju telesa takoj in trajno odpravi **SANOPED**. Varuje obutev in perilo. Zahtevajte v lekarnah, drogerijah, parfumerijah in sličnih trgovinah. - Drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg. (Reg. min. nar. zdr. 31.116)

„Kaj je to perilo res moje? Se nikdar ni bilo tako čisto oprano!“ — Čemu se čudi? Za pranje je vendar rabila priznano dobro terpentinsko milo Zlatorog. To milo kljub svoji izdatnosti opere vsako še tako zelo zamazano ali zaprano perilo tako temeljito, da je po pranju belo kot sneg, voljno-mehko in duhteče.

TERPENTINOVNO MILO
Zlatorog

Ponovni oglasi rodijo uspeh

Ponavljjanje je duša reklame, je rekel neki reklamni strokovnjak. Kako prav ima, dokazuje vsakdanje življenje. Če se hočemo česa na pamet naučiti, ponavljamo to tolikokrat, da nam ostane v spominu. S svojim oglaševanjem hočemo doseči, da ostane naša trgovina in naše blago občinstvu v spominu. Z enkratnim ali redkim oglaševanjem svojega cilja ne bomo dosegli, ker ljudi ne moremo prisiliti, da bi en naš oglas tolikokrat prebirali, da bi ga znali na pamet. Človek je pozabljiv in vsakdanje skrbi za obstoj mu ne dovolijo, da bi obdržal v spominu vse, kar enkrat, dvakrat mimogrede čita. Če pa bo redno našel v listu oglas, ki mu bo s svojo zanimivo vsebino dopovedoval, kako potreben mu je ta ali oni predmet, bo končno o tem tako prepričan, da sploh o tem dvomil več ne bo. Čudil se bo le, kako je mogel do sedaj biti brez tega predmeta.

Mnogi naši trgovci se tega dobro zavedajo. Nprenehoma srečujemo njihove oglase v listih in njihove trgovine so nam zato že dolgo prav dobre znanke, čeprav jih še nikoli nismo videli. Ob prvi priliki pa, ko bomo rabili karkoli iz te stroke, bomo to kupili v trgovini, ki je vzbudila s svojimi oglasi naše zanimanje.

Do trdke, ki mnogo oglašuje, imamo nehote tudi večje zaupanje kot do neznanne trgovine. Njeno stalno oznanjevanje že vnaprej izključuje dvome o njenem dobrem blagu in postrežbi.

Končno narekuje potrebo rednega oglaševanja že dejstvo, da se tudi konkurenca poslužuje tega sredstva za pridobivanje novih naročnikov. Če smo tudi reden in dolgoleten odjemalec neke trgovine, s tem še ni rečeno, da moramo svoje potrebe kriti izključno le v tej trgovini. Če nas bo drug trgovec vedno znova vabil, naj kupimo vsaj enkrat v njegovi trgovini, se lahko zgodi, da bomo naredili ta poizkus. Ali se bomo potem vrnili v našo prejšnjo trgovino, je veliko vprašanje.

Ne samo za pridobivanje novih strank je potrebno oglaševanje, oglaševati je treba tudi zato, da si obdržimo naše dosedanje kupce.

Trgovec, ki hoče svoje podjetje obdržati na dosedanji višini, oziroma si pridobiti še nove odjemalce, je primoran posluževati se stalnega oglaševanja. Denarja, ki ga izda za oglase, pa mu ne bo treba knjižiti pod izgubo; bogate obresti mu bo donšal povečan promet. I. V.

cesarska Viljemova Nemčija sanjala o tem, da razprostre svoje gospodarstvo proti vzhodu, čez podjarmljeno srednjo Evropo dalje proti Balkanu in tja v Malo Azijo. Narodni socializem je te sanje, ki so utonile v krvi svetovne vojne, zopet oživil in z njimi tudi oživil evropsko nemško prodiranje proti vzhodni Evropi. Na tej poti leži tudi naša država. Predragi smo jo plačali in preveč radi jo imamo, da nas ne bi zaskrbelo, ko smo na severni meji opazili sence davnega sovražnika, in preveč nezvesti bi se samim sebi zdeli, če ne bi glasno opozorili vso jugoslovansko javnost na preizkušnje, ki smo si jih v neprestanih borbah v zgodovini nabrali, da se iz njih učijo vsi jugoslovanski narod. Narodni socializem je za nas z več ozirov hud nasprotnik. Nasprotnik koroških Slovencev,

nevaren za slovensko ozemlje posebej, nevaren za našo državo.

Zato želimo, da naj bi ostal čim bolj oddaljen od naših meja. Med nami in med njim naj leži neodvisna Avstrija, ki je potemtakem z našega jugoslovanskega stališča neobhodno potrebna obrambna postojanka za neoviran obstoj in razvoj naše države.

Naše ljudstvo je februarske dni imelo srce na pravi strani. Zadihalo je v iskrenem rodoljubju in hvala Bogu, da so njegov nemir delili po vsej državi in da so v teku priprave, ki bodo nam na severu, ki smo najbolj izpostavljeni, odvzele moro, ki nas je tlačila.

Op. uredništva. Članek je bil napisan konec februarja.

Že zopet: SAMOPOMOČ!

Zadnje tedne smo prejeli z vseh strani naše domovine številna vprašanja, kaj je z zavarovalno zadrugo »Jednota« iz Zagreba, ki pošilja po deželi svoje agente in deli v spakedrani slovenščini pisan list z naslovom »Jednota«. Večina vpraševalcev je že sama pogruntala, da gre za samopomoč, ter le zahteva, da v našem listu pojasnimo javnosti, kaj je s to samopomočjo, da ne bo spet nedolžnih žrtev. Poročajmo nam tudi, da skušajo agenti te samopomoči prirejati javna predavanja pod okriljem ali s pomočjo gasilskih in drugih društev. Na ta način naj bi stvar dobila videz velike resnosti in ljudske potrebe. Zato je tem važnejše, da zlasti naši kmetovalci upoštevajo sledeče:

Zavarovalna zadruga »Jednota« je prava samopomoč. Kakšno mnenje imamo o samopomočih, smo že ponovno povedali. Vsej javnosti pa je še v bridkem spominu pojav tistih samopomoči, ki so iz naših ljudi izvabile milijone ter se je njih napihnjeno življenje končalo pred sodiščem in po zaporih. Razočaranje desetletsočev, ki so v napačnem pohlepu naselili takim samopomočim, je bila žalostna žetev tistih nesrečnih dni. In tudi drugače ni bilo mogoče. Le prave zavarovalnice, ki silno previdno poslujejo ter z zaupanjem jim premoženjem pošteno gospodarijo, morejo nuditi zavarovancem polno gotovost, da jim bodo mogle izplačati ono, kar so po zavarovalnih pogodbah izplačati dolžne.

Že način sam, kako se hoče »Jednota« vsiliti našim ljudem, je zelo sumljiv. Imamo za vso državo veljavno Uredbo o nadzorstvu zavarovalnic. Pod ta zakon spadajo tudi samopomoči. Poslovati bo mogla le ona samopomoč, ki bo za to dobila od ministrstva dovoljenje. Zato pa bo morala prej predložiti dokaze, da je njena podlaga v skladu s splošno veljavnimi zavarovalno-tehničnimi načeli, zlasti pa, da je njeno kapitalno kritje dovolj močno, da lahko samopomoč svoje obveznosti krije. Takih dokazov ne bo mogla predložiti samopomoč, ki terja svoje prispevke od članov šele potem, ko mora škodo že plačati. In kaj bo z vašimi prispevki, ki bi jih že danes zaupali »Jednoti«, ako »Jednota« dovoljenja za poslovanje v smislu Uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnicami ne bo dobila? Ali je pametno taki samopomoči zaupati tudi le eno samo paro?

Vse obsodbe vredno pa je, da skuša »Jednota« v svojem lističu predstaviti prave in solidne zavarovalnice kot pijavke, ki iz ljudskih žepov vlečejo denar ter ga porablja za razkošne palače, za vzdrževanje številnega uradništva in za plačevanje kraljevskih plač svojim upravam. Pošteno bi bilo, da bi taka »Jednota« povedala, da predstavljajo prav te palače za zavarovance gotovost, da so zavarovani pri zavarovalnici, ki nekaj ima in zato tudi lahko vsak čas to plača, kar je plačati dolžna. Pošteno bi bilo, da bi »Jednota« povedala, da sama ničesar nima in da bo tudi v bodočnosti imela le toliko, kolikor ji bodo člani plačali za kritje škod. Ta plačila so pa zelo zelo negotova, zlasti še, če bi se višina odškodnin po velikih požarih izredno dvignila.

Ogromna večina slovenskih gospodarjev ima danes svoja poslopja že zavarovana pri pravih zavarovalnicah. Teh pogodb ne more nihče razveljaviti in gospodarji so na nje vezani na več let. Zastopniki »Jednote« mamijo take gospodarje v svoje vrste, češ da jim bo »Jednota« poslala v pomoč svojega inženirja, če bi pogoreli in bi jih zavarovalnica hotela opehariti. To je seveda larifari. Odkod pa bo »Jednota« jemala denar, da bo te inženirje plačevala? Odkod ima »Jednota« oblastveno dovoljenje, da bi smela tako zaščitno vršiti? Poštena domača zavarovalnica se drži zakonov in zavarovalnih pogodb in tako so koristi zavarovancev najbolje zaščitene.

Končno je treba obsoditi dejstvo, kakor da bi šlo tu za neko kmečko samopomoč. Kdo pa so tisti gospodje »kmeti«, ki za to samopomočjo vedrijo? Predstavijo naj se nam in vsi bomo videli, da vodilni ljudje »Jednote« nimajo nič opraviti s pravimi kmetovalci.

Prav isto je z izrabljanjem zadržne misli. Pri nas je smisel za pošteno zadrugništvo zelo živ. Tudi zadrugna izobrazba je na taki višini, da vsakdo ve ločiti med zrnjem in snetjem. Zato pa je tem bolj neodgovorno, če skuša kdo to zdravo zadrugno miselnost kvariti z zadrugno obliko neke samopomoči!

Pokažite vrata ljudem, ki hodijo k vam s krinko dobrotelosti, vzajemne pomoči in zadrugništva, njih pravi obraz pa se vam porogljivo smeje, češ pa smo jih! Hvaležni bomo vsakomur, ki nam bo sporočil podrobnosti o pojavu te samopomoči.

Kaj je avtomobil? Avtomobil je:
 Stroj za pokončavanje naših cest.
 Stroj za gaženje ljudi, gosi in kokoši.
 Priprava za oviranje cestnega prometa.
 Mōra za zavarovalnice.
 Požiralec kilometrov.

Pečenka za davkarijo.
 Vir dohodkov za zdravnike in kazenske zagovornike.
 Naprava za kaljenje nočnega miru.
 Aparat za plašenje konj.
 Tihi družabnik pogrebnega zavoda.

Napake pri gašenju

Mnogo katastrofalnih požarov nastane prav zaradi tega, ker se delajo neodpustljive napake, ko je požar še majhen. Marsikateri požar bi lahko bil že v kali zaduščen, če bi ljudje ne izgubili glave in smotrno pričeli gasiti.

Zgodilo se je, da je začelo goreti v listnjaku. Na podu nad listnjakom je bilo spravljeno seno, ki je skozi špranje viselo v listnjak. Domačin, ki je opazil ogenj, je zagrabil škaf vode in ga butnil na takrat še malenkostni plamen. Posledica pa je bila, da je plamen pod vodnim in zračnim pritiskom bušnil kvišku in v hipu je začelo goreti tudi seno na podu. Tisti hip je že bilo poslopje zapisano pogubi.

Ne tako! Taka mala ognjišča je moči uspešno gasiti le s škropljenjem. Če drugače ni mogoče, si pomagaj na ta način, da z rokami pljuskaš vodo iz škafa na ognjišče.

Poznam drugi primer, ko je nastala škoda zgolj zaradi napačnega gašenja. Iz zaprte trgovine je prihajal dim. Sosedje so razbili vrata. Že so bili pri roki gasilci z brizgalno in v trgovino je planil ogromen curek vode. Voda je neusmiljeno zagospodarila po trgovini in nad tam postavljenim blagom. Kmalu se je dim razkadir. Komisija je nato ugotovila, da v trgovini sploh ni bilo nobenega plamena, temveč da je tlela le neka drobna-rija v kotu. Če bi bili trgovino odprli in pustili, da se dim razkadi, bi bili tleče predmete lahko brez sleherne škode na blagu odstranili. Tako pa je nastala ogromna škoda na razbitih vratih in uničeni zalogi blaga.

Primerov, ko nesmotrno gašenje povzroči več škode, kot bi je bilo treba, je še vse polno. Navedel sem le dva, da opozorim na to, kako je treba tudi pri nastajajočih požarih imeti glavo na pravem mestu in prvenstveno ugotoviti, kje, v kakem obsegu in zakaj gori. S pravilnim gašenjem bomo sebe obranili škode, koristili pa tudi zavarovalnici.

Športniki! Zavarovanje za nezgode je nujno potrebno!

Prof. dr. Vinko Šarabon:

Slovenci ob prevratu

(Nadaljevanje.)

Glede zedinjenja in Slovencev se je izrazil Cankar takole: »Ako pride kdaj do političnega združenja jugoslovanskih narodov — ni samo moja vroča želja, temveč tudi moje trdno prepričanje, da do tega združenja res pride — tedaj se to ne more zvršiti drugače, kakor da se združijo enakopravni narodi. Že sama ta preprosta misel nam kaže polje, kjer moramo orati in sejati, ne le zase, temveč za vse jugoslovanstvo. To pa je naše lepo domače slovensko polje. Pod avstrijskim valptom, v svoji ječi in revščini in mnogoštevilnih nadlogah smo povzdignili svojo kulturo tako visoko, da je kras in veselje. To je izraz narodne moči, ki ne zaostaja prav nič za tisto močjo, ki se je pojavila pred Lozogradom in pri Kumanovu. Glejmo, da bomo v sebi zdravi, močni in vsaj duševno bogati, tako da nekoč ne pridemo k bratom prosit miloščine, temveč da jim prinesemo darov; ali pa še bolje — da si pridejo bratje sami po te darove, preden bi jih mi ponujali.«

Prišlo je Sarajevo. Gavril Princip je na sarajevski ulici smrtno zadel avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo soprogo, 28. junija 1914. S tem je bil sprožen plaz, ki je drvel z nepremakljivo silo dol do svetovne vojne in katerega učinki še do danes niso zabrisani. Ne bomo se mudili pri prerekanju med Avstrijo in Srbijo — Avstrija je dolžila Srbijo, da je ona pripravila atentat — pri posredovanju veselil, da bi se stvar mirno rešila itd. »Odgovor Srbije na razne avstrijske zahteve je bil zelo pomirljiv in celo nemški cesar Viljem, ki se je po atentatu silno jezil na Srbijo, je v prvem trenutku pripomnil, da je sedaj vsak razlog za vojno odstranjen. Njegova miroljubnost je pa hitro minula, ko so na Dunaju proglasili srbski odgovor za nezadovoljiv in so takoj mobilizirali polovico armade. Naslednje dni — po 24. juliju — se je Nemčija skupaj z Avstro-Ogrsko spretno umikala

vsem poskusom, da bi se njena zadeva s Srbijo mirno uredila, za kar se je prizadeval zlasti angleški zunanji minister Grey. Da bi se izognil sitnim posredovalcem, je avstrijski zunanji minister grof Berchtold, ki je hotel na vsak način izzvati vojno, želel vojno čimprej začeti. Bal se je le še starega cesarja Franca Jožefa — temu je bilo tedaj 84 let — o katerem je vedel, da se bo težko odločil za vojno napoved. Pa Berchtold si je znal pomagati. Ko je bil 27. julija pri cesarju v Ischlu, mu je rekel, da so pri Kovinu Srbi z donavskih parnikov že streljali na avstrijske vojake. To je učinkovalo, in 28. julija zjutraj — torej mesec dni po atentatu — je cesar Franc Jožef podpisal vojno napoved Srbiji. V resnici pa spopada pri Kovinu sploh ni bilo in že naslednji dan je Berchtold cesarju hladnokrvno poročal, da se vest o spopadu ne potrjuje.

Vendar pa niso še vsi izgubili upanja, da se bo mir le ohranil; kajti vsak je čutil, da mora iz »kaznovanega pohoda« nastati svetovna vojna. — Nastop proti Srbiji je imenovala Avstrija namreč »kaznovalni pohod«, prav tako kakor tudi sedaj imenuje Japonska napad na Kitajsko kaznovalni pohod; prim. basen o volku in jagnjetu —. Po avstrijski vojni napovedi je 29. julija mobilizirala Rusija del svoje armade, nakar so na Dunaju pritisnili na cesarja, da je 31. julija odredil splošno mobilizacijo. Na pobudo srbskega poslanika v Rimu so Angleži še enkrat poskusili posredovati za mir in ruski car je brzojavil Viljemu, naj se spor med Avstrijo in Srbijo vendarle predloži rabsodišču v Haagu, kakor je bilo to že prej nameravano. Nato je Berchtold še enkrat govoril z ruskim poslanikom. Rusija je hotela vojne priprave ustaviti, če bi se Avstro-Ogrska odrekla tistim zahtevam, ki so v njenih pogojih kršile državno neodvisnost Srbije. Berchtold je odgovoril, da to po napovedi vojne ni več mogoče; 1. avgusta je bila namreč mobili-

„Chlorodontove oglase naj čitam ?

Zakaj pa? Saj nisem več majhen otrok, ki bi mu bilo treba vtepati čiščenje zob. Ali pa mar mislite, da kdaj pozabim očistiti si zjutraj najprej zobe ?“

Aha, smo že skupaj, dragi prijatelj! Če bi čitali naše oglase, bi vedeli, da je zobna nega s Chlorodontom pred spanjem važnejša kot zjutraj. Sicer se začno ponoči ostanki hrane kisati in povzročajo zobno gnitje (karijes). Zato: „zvečer kot zadnje Chlorodont - potem šele v posteljo!“

Domači proizvod

zirala tudi Nemčija in je še isti večer napovedala Rusiji vojno.

Nato so si sledile tudi druge vojne napovedi, in pričela se je svetovna vojna, s katero je tudi jugoslovansko vprašanje stopilo v zadnjo in odločilno stopnjo svojega razvoja. Za Jugoslovane se je začela tedaj nova doba preizkušnje in trpljenja. In to trpljenje jim je vcepilo prepričanje, da jih ne bo rešil ne trializem ne Velika Hrvatska ali Velika Srbija, temveč le skupna in vsem pravična Jugoslavija.«

Zahvala

Podpisana Vesel Karolina, Ljubljana, Šmartinska cesta 24, se zahvaljujem zavarovalnici »KARITASA« za kulantno in točno izplačilo posmrtnine po moji pokojni materi Vesel Ceciliji, Gora pri Sodražici. Zavarovanje »KARITASA« morem vsakemu toplo priporočati.

Ljubljana, dne 18. februarja 1938.

Karolina Vesel l. r.

SPREJMEMO ZASTOPNIKE

za prodajo

posnemalnikov in brzoparilnikov na obročno odplačilo.

»Tehna«, družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 25/L.

Usodni vpliv mesečine. Žena: »Ali ti verjameš, da lahko človek od mesečine oslepi?« — Mož: »Kaj ne bi verjel! Ali se ne spomniš, kakšen jasen mesečni večer je bil takrat, ko sva se spoznala?«

*

Med zakonci. On: »To je naravnost greh, koliko stane tvoj novi klubuk!«

Ona: »Ne razburjaj se, dragec! Ta greh bom že sama nosila.«

Uzajemna zavarovalnica prva v napredku življenjskega zavarovanja v Jugoslaviji

Pred kratkim je izšel pregled o poslovanju življenjskih zavarovalnic v Jugoslaviji za leto 1936. In njega posnemamo:

V naši državi goji življenjsko zavarovanje vsega skupaj 15 zavarovalnic. Od teh je 10 družb s sedežem v Jugoslaviji, 5 družb pa s centralami v inozemstvu.

Iz podatkov o gibanju in porastu življenjske zavarovalne glavnice vseh zavarovalnic za leto 1936 vidimo, da je zavarovalna glavnica vseh desetih tuzemskih družb tekom leta 1936 zrastle za okoli 114 milijonov dinarjev. Vzajemna zavarovalnica sama je za isti čas na tem porastu udeležena s nad 29 milijoni dinarjev, ali s okoli 26%. Vseh 5 inozemskih družb je glede življenjske zavarovalne glavnice porastle le za okoli 38 milijonov dinarjev, ali komaj za 9 milijonov več kot naša Vzajemna zavarovalnica sama.

Celoten porast življenjske zavarovalne glavnice vseh 15 zavarovalnic v Jugoslaviji znaša za leto 1936 okoli 152 milijonov dinarjev. Od tega je 29 milijonov, ali okoli 19% delež Vzajemne zavarovalnice. Z drugimi besedami: skoro ena petina vsega napredka življenjske zavarovalne glavnice v Jugoslaviji odpade na naš zavod.

Omeniti moramo še, da enako razveseljivo raste tako zvano normalno življenjsko zavarovanje kot ljudsko zavarovanje pod okriljem oddelka »Karitas«. Zavarovalna glavnica v samem normalnem oddelku brez »Karitas« je že leta 1936 porastle tako, da samo dve družbi od petnajstih (vključno ljudska zavarovanja) zaznamujeta za spoznanje večji porast.

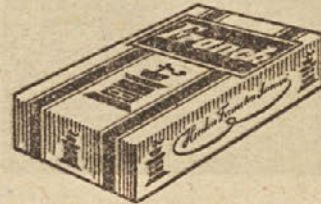
Oddelku »Karitas« je dana naloga, zanesti smisel za mala življenjska zavarovanja med najširše sloje našega naroda. To svojo nalogo ta oddelk s hvalevredno sposobnostjo in velikim uspehom izpolnjuje. Stalež zavarovanj v oddelku »Karitas« je od srede leta 1931 do konca leta 1936 narastel na 14.649 zavarovanj z zavarovalno glavnico nad 51 milijonov dinarjev, konec leta 1937 pa že na 19.730 zavarovanj z zavarovalno glavnico nad 67 milijonov dinarjev.

V letu 1937 je bilo pri Vzajemni zavarovalnici na novo sklenjenih 9232 življenjskih zavarovalnih pogodb za nad 82 milijonov dinarjev, čisti porast pa presega 43 milijonov dinarjev. Na rezultate drugih zavarovalnic v letu 1937 torej lahko čakamo mirno in brez zavisti, v prepričanju, da bo Vzajemna zavarovalnica ostala vodilna v napredku življenjskega zavarovanja tudi za leto 1937.

Naši predniki so jo nabirali

in uživali za zdravilo, ker pospešuje prebavo ter čisti kri, jetra in ledvice. Mi uživamo prednosti cikorije vsak dan... v dobri beli kavi s Pravih Franckom! Pravi Franck se izdeluje iz izbranih korenin žlahtne cikorije, znane domače zdravilne rastline.

Pomembnejši spominski dnevi

4. aprila 1912 se je ponesrečil na Stolu profesor Josip Cerkl; rodil se je 24. novembra 1881 v Cerkovski vasi nad Logatcem. Bil je geograf in raziskoval je naše jame. Služil je v Ljubljani. Za zemljevid Slovenske Matice je priredil Dolenjsko. Zelo je bil uslužen in veliko je znal.

5. aprila 1722 je umrl v Kamniku jezikoslovec in nabožni pisatelj, kapucinski gvardian o. Hipolit. Najprej je sestavljal slovar, »na korist sebi in mladim redovnikom, kateri v jezikovnem neznanju potratijo več časa za besedo nego za stvar«. Slovarja ni dotiskal, ker ni dovršil poprave v smislu pravopisa v Bohoričevi slovnici. Poleg drugega je l. 1719 izdal »Bukvice od Slejda inu Navuka Kristusa našega Izveličarja, prevod Kemčana«. Za njegovo največje delo imajo slovar.

6. aprila 885 je umrl na Velehradu sv. Metod.

7. aprila 1879 je umrl v Zagradcu na Dolenjskem župnik Janez Parapat; rojen je bil 9. decembra 1838 v Ljubljani. Bil je pisatelj, zgodovinar in zbiral je stare novce. V leposlovju se je pojavil že kot bogoslovec, ko je pisal v semeniški list »Slovenska Lipa«. Zbiral je zgodovinsko gradivo in pisal je zgodovinske razprave. Njegovo glavno delo je: »Turški boji v XV. in XVI. stol. s posebnim ozirom na Slovence«. Pisal je tudi pesmi in povesti, prevajal je zlasti iz španščine.

8. aprila 1883 je bil rojen v Žalcu na Štajerskem Kočvar Ferdo. Studija medicine ni dovršil, ker ni imel sredstev, in je bil v službi na zagrebški univerzi in akademiji. Mnogi njegovi zamisli so izvorni; »misli je na »Slovensko Matico«, zavzemal se je za samostojen slovenski političen dnevnik, za slovensko gledališče v Ljubljani, za slovenski jezik v šoli in cerkvi, nabiral je narodno blago, bil je med prvimi Slovenci, ki so se bavili s socialnimi in gospodarskimi vprašanji, in je opozarjal na važnost gospodarskega vprašanja na Slovenskem, itd. Predlagal je tudi ustanovitev Slovenske banke v Ljubljani.

9. aprila 1883 je umrl v Gorici jezikoslovec in zgodovinar Štefan Kociantčič; rojen je bil dne 25. dec. 1818 v Vipavi. »Za slovenščino ga je navdušil v Gorici Valentin Stančič. Priredil je mohtvenik »Vodnik pobožnega kristjana«. V Gorici je bil v semenišču profesor starozakonske vede in semitskih jezikov. Jezikov je znal okoli 30!»

11. aprila 1804 je umrl pri Sv. Benediktu prekmurski katol. pisatelj župnik Kuzmič Mikloš. Škof somboteljske škofije Janoš Szily mu je naročil, naj piše potrebne cerkvene knjige za preprosto ljudstvo, in leta 1780 so izšli Kuzmičevi »Sveti evangelijski«. Takrat so izšli najbrž še tri njegove knjige. Po letu 1780 je izdal »Staroga i

nuovoga testamentoma svete historie« in l. 1789 zelo priljubljeno »Knjigo molitveno«.

12. aprila 1912 je umrl v Krškem pisatelj Janez Mencinger; rojen je bil 26. marca 1838 v Brodu v Bohinju.

14. aprila 1902 je umrl v Novem mestu jezikoslovec franciškan Ladislav Hrovat; rojen je bil 10. marca 1825 v Zgoranjem Tuhinju. Pri Miklošiču je na Dunaju študiral klasično filologijo in slavistiko ter je po dovršenem izpitu (l. 1854) nastopil službo na franciškanski gimnaziji v Novem mestu. Leta 1875 je napisal »Latinsko slovnico za slovensko mladež«. Mnogo je prevajal iz grščine in latinščine ter je napisal več razprav o slovenskem jeziku i. dr. »Poleg Škrabca je bil med »svojimi stanovskimi tovariši najboljši poznavalec slovenskega jezika. Dobra so tudi njegova »Pravila za pisavo«, ki so izšla leta 1867. Bil je odličen narodni buditelj in jezikoslovni pisatelj.«

15. aprila 1854 se je rodil v Bukovju pri Celju stenoğraf Anton Bezenšek, ki je bil pozneje profesor v Sofiji v Bolgariji. Poleg stenografije se je posvetil prosvetnemu delu v Bolgariji in je pisal bolgarske učne knjige. Za Slovence je napisal praktično bolgarsko slovnico ter knjigo »Bolgarija in Srbijac«.

20. aprila 1889 je umrl na Dunaju pravnik in jezikoslovec Matej Cigale; rojen je bil 2. septembra 1819 v Dolenjih doméh pri Idriji. Mnogo je pisal; glavno njegovo delo je Wollov nemško-slovenski slovar, starejšemu našemu rodu edino res izčrpno tozadevno sredstvo. »S svojim jezikovnim delom je ustvaril slovenski znanstveni jezik.«

23. aprila 1797 se je rodil pri Sv. Petru pri Radgoni Peter Dajnko, jezikoslovec in nabožni pisatelj. Nazadnje je bil župnik pri Vel. Nedelji. Mnogo se je trudil za pravopisno reformo slovenskega jezika (dajnica). Leta 1832 je dokončal latinsko-nemško-slovenski slovar, a rokopis se je izgubil. Misli je, da bodo njegov pravopis sprejeli vsi Slovenci ali pa celo vsi Slovani, a je po prvih uspehih prišlo do obrata. Prvi je nastopil proti njemu Metelko.

26. aprila 1899 je umrl v Ljubljani pesnik Dragotin Kette; rojen je bil 19. jan. 1876 na Presnu na Notranjskem; dosegel je torej komaj 23 let.

27. aprila 1896 je umrl v Ljubljani stolni kanonik Luka Jeran, nabožni pesnik in pisatelj; rodil se je 16. okt. 1818 v Javorjah v Poljanski dolini. »Prve svoje pesmi, v katerih odseva predvsem ljubezen do slovenstva, je priobčil v »Novicah«. Pozneje se je posvetil samo nabožni pesmi. Njegovo življenjsko delo je pa urejevanje »Zgodnje Danice«, v katero je napisal nešteto člankov. Znan je po svojem ozkem stališču do književnosti, a v svoji kritiki in polemiki je ostal vedno pošten.«

28. aprila 1845 je umrl v Ljubljani Jakob Fr. Mahr, organizator trgovskega šolstva pri nas. Trgovsko šolo v Ljubljani je ustanovil leta 1834. »Mahrova šola« je bila izredno dobra in je slovela po vsej Avstriji ter tudi daleč preko njenih mej. Prof. dr. V. Šarabon.

Zakonsko soglasje. Žena: »Ti si največji osel na svetu!« — Mož: »Seveda: drugače pa ti ne bi imela para.«

Pri zdravniku. Zdravnik: »Torej, kje vas čelvelj žuli?« — Bolnik: »V vratu!«

Založnik: »Povest ni slaba, toda, prijatelj dragi, pisati morate tako, da bo povest lahko vsak bedak razumel.« — Pisatelj: »Da, prav rad! Katero poglavje pa vam ni umljivo?«

Ilustracije in klifseji dajo reklami šele pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenitske Knjigotisk
Bakrotisk e Klifarna
Litografija e Offsettisk

JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6

Jara žita moramo gnojiti tudi z dušikom!

Kmetijske poskusne postaje v Češkoslovaški so na podlagi veliko sto poskusov dognale, da gnojenje jarih žit z dušikom, 100—200 kg na ha, zelo povoljno vpliva na količino pridelka. Večji pridelok po ha znaša 250—400 kg žita. Torej je 1 kg čistega dušika povečal pridelok žita za 15—19 kg na ha, kar dokazuje veliko donosnost uporabe dušika za gnojenje jarega žita.

Za naše razmere je apneni dušik dobro dušično gnojilo, ki se naj potrosi na surovo brazdo in dobro pobrana, na kar se lahko čez nekaj dni seje oves in jari ječmen.

Če je njiva zaplevelena, se lahko z neoljenim apnenim dušikom uniči plevel in istočasno oves pognoji z dušikom. To se izvrši na ta način, da se z razpihalnikom za umetna gnojila enakomerno raztrosi apneni dušik na ovisišče, 4—5 tednov po setvi ovs, ko divja repica razvije četrti list. Žito mora biti rosno. Zato trosimo neoljeni apneni dušik zgodaj zjutraj. Izbrati pa moramo za to delo lepo, jasno in sončno jutro, kajti za dober učinek tega načina uničevanja plevela so potrebni tudi vroči sončni žarki.

Za gnojenje jarin pa je priporočljivo — na težji zemlji — nitrofos, ki vsebuje 4% dušika in 12% fosforne kisline, torej obe najvažnejši hranilni snovi, ki vplivata na višino kakovosti žetve. Lažjo, peščeno zemljo pa gnojimo pred setvijo jarin z nitrofoskalom-III, ki vsebuje 4% dušika, 10% fosforne kisline in 4% kalija.

Kmetovalci, pomnite! Naši slovenski zemlji primanjkuje vsepovsod dušik. Za doseg dobre in obilne žetve je nujno potrebno pravilno gnojenje in ne sme primanjkovati dušika. Ker je spomladi gnojenje jarin s hlevskim gnojem premalo učinkovito (zaradi kratke vegetacijske dobe jarin in počasnega delovanja hlevskega gnoja), prihaja v poštev samo nitrofos in nitrofoskal-III!

„Naša moč“ izhaja v 105.000 izvodih. Kateri drugi časopis vam nudi tako priložnost za učinkovito oglaševanje?

Gospodinja: »Seveda ne boste nikomur povedali, da ste pri nas uničevali stenice?« — Zastopnik zavoda za uničevanje mrčesa: »Se razume, milostljiva! Zato pa upam, da me boste toplo priporočili pri svojih prijateljih in znancih.«

V ječi. Ravnatelj: »Pri nas zaposlimo vsakega po njegovih sposobnostih. Ali imate skušnje v kakem poslu?« — Jetnik: »Gotovo, gospod ravnatelj. Jaz sem dvanajst let z velikim uspehom potoval za neko avtomobilsko tvrdko po vsem Balkanu.«

Dragi mladi prijatelji!

Resni postni čas je sedajle, ko to pišem. Moral bi se času primerno resno držati, pa se mi ne posreči. Kaj mislite, zakaj ne? Ne uganete? Čujte tedaj! Pred menoj leži pisana zbirka risb, ki ste mi jih poslali in iz katerih bom moral zbirati najboljše štiri, da jih nagradim. Težko delo bo to in moral bi se ga prav za prav bati. A kaj, ko ste narisali toliko smešnih reči, da mi kar solze zalivajo oči od smeha. Štiri najboljše slike boste lahko videli v majski številki »Mlade moči«. Ze naprej se je lahko veselite. Bolj bi spadale v pustno številko kot v majsko. A takrat bo v prirodi vse veselo in vse v cvetju. Zakaj ne bi bili veseli še mi! To pa le moram pripomniti, da so me nekateri napak razumeli. Z barvicami slikane smešnice so sicer lepe, a jaz jih za »Mlado moč« ne morem porabiti. Torej še enkrat: Kdor slike še ni odposlal, naj jo zriše s tušem ali s črnilom!

*

Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Da, res je tako. To resnico naj bridko občutijo vsi oni, ki so reševali februarско zlogovnico ter niso napisali vsega, kar sem zahteval in vedno zahteval: točen naslov, starost itd. Vse take rešitve sem brez usmiljenja izročil košu, koš pa peč, da sem se lahko enkrat temeljito pregled. Izmed pravih rešitev je muhasti žreb odločil sledeče:

Hribernik Maks, učenec v Ravnah, p. Šoštanj;
Prelog Alojz, 2. razr. ljudske šole, Zagotiči 1, p. Moškanjci;

Zupanc Angela, 4. razr. ljudske šole, Zalag 54, p. Komenda pri Kamniku;
Vrviščar Ivan, dijak, Ljubljana, Gerbičeva 47.

Vsi štirje dobite nagrade v obliki lepih knjig.

*

Kaj pa sedaj? Mnogi mi pišete, da bi radi »delali« pesmice. Tako mi pišete, kot da bi pesmice bile računska naloga in bi jih zmožel vsakdo, ki nima koruznice v glavi. Pa niso. Pesmic sploh ni mogoče delati, temveč jih je mogoče le pesniti. Pesniti pa zna le tisti, ki ga je Stvarnik posebej za to obdaril in mu dal za to potrebne darove. Tak od Boga obdarovan človek čuti v sebi neko nujno, da mora pesniti. Kakor velik grešnik se tak človek zdi sam sebi in pred svetom, če bi ne pesnil. Stvarnik mu je pa dal tudi sredstva, da tisto, kar v sebi čuti in hoče v pesem preliti, zavije v lepo obleko, to je v lepo obliko in lepo besedo.

Vas že vidim, kako odkimavate s svojimi skušntranimi glavami: Nak, pravite, takih darov pa mi nimamo; z našimi pesmicami ne bo nič! — Pa ni tako. Bog sam ve, koliko izmed vas je

V hotelu. Gost: »Za ožjo voljo, moja soba leži v petem nadstropju. Ali je pač potrebno predvideno za primer požara?« — Vrtar: »Razume se, gospod. Zavarovani smo pri 2 zavarovalnicah.«

Obrotniki! Oglas v »Naši moči« ima gotovo uspeh!

obdaril z darovi, s katerimi boste mogli služiti lepoti in svoji slovenski besedi. Ali mislite, da je ona Mimica Konič, ki je napisala prelepo povest »Pesem polja« in ki sedaj za »Našo moč« piše »Mlin nad Savo«, kakšna učena mestna gospodična? Kaj šel Čisto navaden gorenjski dekleč je. Pa kako vam piše! Še učeni in vsega lepega čtiva preobjudeni ljudje radi njene povesti bero. (Mimogrede povedano: njeno povest »Pesem polja« je izdal urednik »Naše moči« v lični knjižici z lepo naslovno sliko. Stane 10 din. Če je v vaši hiši še nimate, prosite starše, da jo naročijo.)

A poznam tudi pravo pesnico, ki ni dosti večja in starejša od vas. Pred menoj leži drobna knjižica z naslovom »Spev tihe doline«. Sedem in dvajset drobnih pesmic je v njej natisnjenih in vse je spesnila kmečka dekle Marija Brenčič iz Podlipce pri Vrhniku. Kar pišete ji in 4.50 din ji pošljite, pa boste dobili to mično knjižico. Kako lepo zna govoriti oblakom:

Hej, oblaki! Jadra bela razprostrite in v modrino sončno jasno pohitite!

V daljo nezačrtana vas vodi cesta — dvignite se nad prostrana tuja mesta!

Tja nad Rim, ki je krščanske zemlje krona; nad Jeruzalem, nad cedre Libanona.

Splavajte čez vroče južne pokrajine in oglejte kras čarobne si tuji ne!

In po tem nazaj — oblaki — se vrnite! Če kje lepše kot pri nas je — sporočite!

Kar korajžo! Tudi vi začnite pesniti! O čem pa? Ali ni najslajša beseda na svetu — mati. Da, o materi pesnite. Povejte v pesmi, kaj vam je mati, kako jo ljubite kako ji za materinski dan voščite, kako za praznike, za god itd. Seveda vsega tega ni treba v eno samo pesem natlačiti.

Pesmice o materi (a ne iz knjig prepisanih!) mi pošljite do 30. aprila t. l. Štiri najboljše bom nagradil. Če bo pa še več dobrih, jih bom z imeni mladih pesnikov v »Mlade moči« objavil.

Lepo vas pozdravlja

brat Ivo.

Ali ste že zavarovali zoper požar tudi pohištvo, obleko, vozove?

Dobra služkinja. Gospodinja: »Se eno vam moram povedati, preden vas sprejemem v službo: spat boste morali na divanu. Ste zadovoljni?« — Služkinja: »Da, ampak na divanu bom spala le podnevi.«

